

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA
Sektor za ekologiju i komunalne poslove

PREDLAGAČ:
Gradonačelnik

OBRAĐIVAČ:
Sektor za ekologiju i komunalne poslove

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROGRAMA UTROŠKA SREDSTAVA IZ FONDA ZA EKOLOGIJU ZA 2022. GODINU

ZENICA, februar 2023. godine

UVOD

Prema Zakonu o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 33/03), prihodi Fonda za finansiranje zaštite okoliša osiguravaju se iz: naknada zagađivača okoliša, naknada korisnika okoliša i posebne naknade za okoliš koja se plaća pri svakoj registraciji motornih vozila. U skladu sa članovima 25. i 26. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH, sredstva prikupljena u Fond su raspoređena između Federacije i kantona u odnosu 30% spram 70% (Federacija 30% - kanton 70%). Osnova za obračun sredstava koja će se raspoređivati su ukupno prikupljena sredstva iz svakog kantona posebno. Sredstva Fonda za zaštitu okoliša FBiH uplaćuju se kantonalnim fondovima za zaštitu okoliša (ukoliko su uspostavljeni), odnosno budžetima kantona, odmah po dospijeću u Fond.

Član 25. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša FBiH obavezuje kantone da osiguraju adekvatna sredstva iz svog fonda za zaštitu okoliša lokalnim vlastima radi izvršenja poslova koji se povjere u Zakonu. Na osnovu Odluke o načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu okoline („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 18/12 i 1/15), kanton općinama/gradovima prenosi 70% prikupljenih sredstava, a ostalih 30% zadržavaju u svom fondu.

Sredstva Fonda, shodno odredbama člana 26. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša FBiH koriste se za finansiranje zaštite okoliša, a posebno za: zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka, tla, voda i mora, te ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača; saniranje, poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada; iskorištavanje vrijednih svojstava, te obradu otpada; zaštitu i očuvanje biološke i pejzažne raznovrsnosti; provođenje energetskih programa; programa razminiravanja; unapređivanje i izgradnju infrastrukture za zaštitu okoliša; poboljšanje praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, te uvođenje sistema upravljanja okolišem; poticanje održivog korištenja prirodnih dobara; poticanje održivih privrednih djelatnosti, odnosno održivog ekonomskog razvoja; poticanje istraživačkih, razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti.

Predmet ovog Izvještaja su uplaćena finansijska sredstva namijenjena za finansiranje projekata od značaja za zaštitu okoliša i poboljšanje uslova života na području Grada Zenica, a u okviru zakonski i podzakonski određenih nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Prenos sredstava koja nisu realizirana u 2021. godini iznosio je **646.426,13 KM**.

U Budžet Grada Zenica za 2022. godinu doznačena su namjenska sredstva Fonda za zaštitu okoliša FBiH na način kako slijedi:

Svrha uplate	Iznos (KM)	Datum uplate
IV kvartal 2021. godine	85.387,78	02.02.2022. godine
I kvartal 2022. godine	78.836,31	28.04.2022. godine
II kvartal 2022. godine	105.317,43	02.08.2022. godine
ZAGAĐIVAČ PLAĆA	390.137,54	27.10.2022. godine
III kvartal 2022. godine	99.448,17	09.11.2022. godine
UKUPNO:	759.127,23	

Pored ovih sredstava, na raspolaganju su bila i sredstva dodijeljena od viših nivoa vlasti i to kako slijedi: Ministarstvo prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoline ZDK – Čišćenje divljih deponija - 50.000,00 KM; Fond za zaštitu okoliša FBiH –Urbani zeleni otok – Londža – 80.500,00 KM.

Dakle, ukupna sredstva na raspolaganju za utrošak u 2022. godini su bila **1.536.053,36 KM**.

Napominjemo da se sredstva zagađivač plaća doznačavaju bez prethodnog obavještenja, te da je veoma teško planirati njihov utrošak. Realizacija sredstava pratila je priliv namjenskih sredstava u Budžet Grada Zenica kako se ne bi stvorile obaveze koje nismo u mogućnosti ispoštovati te je stoga realizacija sredstava manja od planirane. Također, neki od projekata su već ugovoreni, ali zbog procedure javne nabavke ili loših vremenskih prilika nisu završeni do kraja 2022. godine.

U nastavku je dat tabelarni pregled aktivnosti i opis pojedinačnih projekata.

Tabela 1. Izvještaj o realizaciji projekata planiranih Programom utroška za 2022. godinu

R. br.	Naziv projekta	Planirano (KM)	Realizirano (KM)	Napomena
1.	Nabavka i izgradnja pametnih autobuskih stajališta	43.290,00	20.175,39	Utrošeni iznos se odnosi na plaćanje prve situacije. Obzirom na loš kvalitet izvedenih radova pokrenut je postupak raskida ugovora i naplate bankovne garancije.
2.	Realizacija projekta Urbani zeleni otok - Londža	104.564,75	89.552,00	Projekat u ukupnom iznosu 170.052,00 KM u iznosu od 80.500,00 KM finansirao je Fond za zaštitu okoliša FBiH. Realizacija je manja usljed odbitaka Izvođaču radova.
3.	Povećanje komunalne higijene Grada Zenica usljed prekomjerne zagađenosti zraka	30.000,00	30.000,00	Dodatno pranje ulica zbog prekomjerne zagađenosti zraka. Projekat za cilj ima sprečavanje dodatnog zagađenja zraka usljed podizanja čestica prašine sa ulica.
4.	Plaćanje usluge navodnjavanja ukrasnog parka kod KT Radakovo	100,00	78,45	Usluge navodnjavanja parka japanski suhi vrt kod KT Radakovo.
5.	Ostali tekući troškovi za komunalne usluge – čišćenje divljih deponija i dr.	13.400,00	300,00	Projekat je u cjelosti realiziran dodijeljenim sredstvima Ministarstva (50.000,00 KM), iznos od 300 KM se odnosi na plaćanje razlike, a isti je manji u odnosu na planirani iznos radi umanjenja Izvođaču za pružene usluge.
6.	Unajmljivanje terena za postavljanje mjerne stanice Tetovo	1.500,00	1.500,00	Predmetna sredstva se odnose na uplatu za rentanje prostora za lociranje mjerne stanice Tetovo.
7.	Sufinansiranje projekata energetske efikasnosti	487.469,37	238.579,30	Na Javni poziv je pristiglo 22 prijave, od kojih je zaključeno 14 ugovora za zamjenu krovova izrađenih od azbestnih ploča i 5 ugovora za zamjenu stolarije na zajedničkim prostorjama. U fazi realizacije projekta 6 ugovora nisu realizovana zbog nemogućnosti zatvaranja finansijske konstrukcije stanara.
8.	Hortikulturno uređenje i sadnja sadnica	30.000,00	16. 848,00	Provedene su aktivnosti na uređenju travnjaka kod Gradske biblioteke. Aktivnosti su imale za cilj da se u konačnici na ovoj frekventnoj lokaciji koja gravitira brojnim obrazovno-školskim ustanovama, te gradskom parku, formira biljni lavirint sa bordurama od zimzelenog ukrasnog grmlja i pošljunčanim šetnicama.
	Izrada strategije upravljanja kvalitetom zraka na području Grada Zenica	30.000,00	0	U toku 2022. godine izrađen je projektni zadatak i realizacija ovog projekta očekuje se u 2023. godini obzirom da su u 2022. godini realizirane aktivnosti na prikupljanju potrebnih informacija za izradu strategije u smislu analize trenutnog stanja, proračuna koeficijenata peći i dr.
	Javni poziv za sufinansiranje projekata neprofitnih organizacija u oblasti zaštite okoliša	30.000,00	30.000,00	Po Javnom pozivu organizacijama civilnog društva/nevladinim organizacijama sa područja Grada Zenica za predaju prijedloga projekata u sklopu raspodjele budžetskih sredstava za 2021. godinu, finansijska sredstava za realizaciju projekata u oblasti zaštite okoliša dodijeljena su 11 udruženja.
	Nabavka i izgradnja pametnih autobuskih stajališta	30.000,00	0	Projekat nije realiziran zbog drastičnog povećanja cijena na tržištu i potrebe za izmjenom projekta. Krajem godine finaliziran je postupak javne nabavke i potpisan ugovor sa najpovoljnijim ponuđačem tako da će radovi biti realizirani u toku 2023. godine.
	Izgradnja adrenalinskih elemenata – zip line i dr.	106.710,00	0	Obzirom na kompleksnost projekta u toku 2022. godine krenulo se sa ispitivanjem lokacije u smislu izvodljivosti projekta, te pripreme za izradu projektne dokumentacije (saglasnosti vlasnika parcela obzirom na kompleksnost imovinskih odnosa na lokalitetu Smetovi.
	Nabavka urbanog mobilijara	110.000,00	2.857,06	Predmetna sredstva su utrošena za ugradnju podzemnih kontejnera koji su nabavljeni u 2021. godini, ali zbog komplikovane procedure ishodovanja saglasnosti komunalnih preduzeća nisu ugrađeni u prethodnoj godini. Za ostali mobilijar u toku su procedure javnih nabavki.
	Rekonstrukcija i izgradnja trim staza, rekreacionih zona i dr.	294.435,25	0	Sektor je finalizirani projekat trim staze na lokaciji Kamberovića polje zaprimio tek u decembru 2022. godine, iako je isti naručen početkom godine. Odmah po usvajanju programa bit će upućena inicijativa za javnu nabavku.

Sva sredstva koja nisu utrošena u toku 2022. godine bit će prenesena za utrošak u toku 2023. godine.

1. Povećanje komunalne higijene Grada Zenica usljed prekomjerne zagađenosti zraka, čišćenje divljih deponija i plaćanje usluge obezbjeđenja vode na parku KT Radakovo (30.444,45 KM)

Usljed povećane koncentracije zagađujućih materija u zraku bilo je potrebno intenzivirati aktivnosti na pranju ulica zbog sprečavanja podizanja čvrstih čestica sa ulica. Sektor za ekologiju i komunalne poslove je u tri zimska mjeseca putem nadležne komunalne firme povećala intenzitet pranja i za to izdvojila ukupno 30.000,00 KM. Iz ovih sredstava u iznosu od 378,45 KM plaćena je i razlika za realizaciju projekta čišćenja divljih deponija, te usluge navodnjavanja parka japanski suhi vrt kod KT Radakovo.

2. Unajmljivanje terena za postavljanje mjerne stanice Tetovo (1.500,00 KM)

Ugovorom o ustupanju na korištenje mjerne opreme i uređaja za monitoring kvaliteta zraka od 27.10.2017. godine, Grad Zenica je ustupio na korištenje mjernu opremu i uređaje za monitoring kvaliteta zraka Metalurškom institutu "Kemal Kapetanović". Prema ovom Ugovoru, Institut je obavezan vršiti mjerenje koncentracija zagađujućih materija u zraku i meteoroloških parametara, prikupljanje i obradu podataka, dostavljanje podataka o koncentracijama zagađujućih materija u zraku, te informisati o satnim koncentracijama zagađujućih materija u zraku u uslovima približavanja epizodi povećane zagađenosti zraka. Pored toga, Institut se obavezao vršiti održavanje mjerne opreme, te vršiti provjere i kalibracije uređaja prema važećoj zakonskoj regulativi.

U 2022. godini je u ove namjene, s obzirom da je Institut preuzeo sve ostale obaveze, utrošeno 1.500,00 KM za plaćanje najma za zemljište na kome se nalazi monitoring stanica Tetovo, a usluge interneta su plaćene iz redovnih budžetskih sredstava.

3. Sufinansiranje projekata energetske efikasnosti (238.579,30 KM)

U 2022. godini je objavljen Javni poziv za etažne vlasnike objekata kolektivnog stanovanja za apliciranje za sufinansiranje projekata poboljšanja energetske efikasnosti stambenih zgrada čiji predmet je dodjela bespovratnih finansijskih sredstava u cilju sufinansiranja projekata sanacije zajedničkih dijelova zgrada u oblasti energetske efikasnosti i to u maksimalnom iznosu do 50% od ukupne investicije. Mjere za koje su se dodjeljivala sredstva za sufinansiranje su: postavljanje termo-izolacione fasade minimalne debljine 10 cm, zamjena krovova izrađenih od azbestnih ploča i zamjena stolarije na zajedničkim prostorijama. Na navedeni javni poziv je pristiglo 22 prijave, od kojih je zaključeno 14 ugovora za zamjenu krovova izrađenih od azbestnih ploča i 5 ugovora za zamjenu stolarije na zajedničkim prostorjama. U fazi realizacije projekta 6 ugovora nisu realizovana zbog nemogućnosti zatvaranja finansijske konstrukcije stanara.

Cilj projekta je pružanje sistemske pomoći građanima u poboljšanju energetske efikasnosti stambenih zgrada, što će doprinijeti ljepšem izgledu grada, manjoj potrošnji energenata, kao i manjoj emisiji štetnih plinova i poboljšanju kvaliteta zraka. Pored navedenog, cilj jeste i propisno zbrinjavanje i uklanjanje opasnog azbestnog krova i poboljšanje opšteg stanja pokrova stambenih objekata.

4. Ostale ugovorene usluge (16.848,00 KM)

Nakon provedene procedure javne nabavke, putem najpovoljnijeg odabranog izvođača, preduzeća "ALBA ZENICA" d.o.o. Zenica, a na inicijativu Sektora za ekologiju i komunalne poslove, provedene su aktivnosti na uređenju travnjaka kod Gradske biblioteke.

Aktivnosti su imale za cilj da se u konačnici na ovoj frekventnoj lokaciji koja gravitira brojnim obrazovno-školskim ustanovama, te gradskom parku, formira biljni lavirint sa bordurama od zimzelenog ukrasnog grmlja i pošljunčanim šetnicama.

Plan je da ovaj, za Grad Zenicu, inovativni hortikulturni sadržaj osim jedinstvenog estetskog ima i rekreativno-zabavni karakter, što se naročito odnosi na djecu kao ciljnu skupinu.

Održavanje biljnog lavirinta povjereno je nadležnom preduzeću za održavanje javnih zelenih površina.

5. Javni poziv za sufinansiranje projekata neprofitnih organizacija u oblasti zaštite okoliša (30.000,00 KM)

U 2022. godini po osnovu Javnog poziva organizacijama civilnog društva/nevladinim organizacijama sa područja Grada Zenica za predaju prijedloga projekata u sklopu raspodjele budžetskih sredstava za 2022. godinu, za dodjelu finansijskih sredstava za realizaciju projekata u oblasti zaštite okoliša, nevladinim organizacijama je pružena finansijska pomoć. Prema javnom pozivu i unaprijed određenoj dokumentaciji neprofitne organizacije su predale projektne prijedloge, a komisija imenovana ispred Grada je, prema ranije utvrđenim kriterijima, analizirala i rangirala projekte. U 2022. godini finansijski su podržani sljedeći projekti:

1. Udruženje „Kreativci“ Zenica- 4.975,00 KM
2. Savez izviđača Grada Zenica- 4.900,00 KM
3. Sportsko-rekreativni klub Bosna Zenica - 2.420,00 KM
4. Eko-etno arheološko udruženje Kula-Gorica Zenica - 2.700,00 KM
5. Udruženje građana Planinarsko društvo "Željezara" Zenica- 2.600,00 KM
6. Konjički klub sa mini zoo vrtom "Smet"- 2.300,00 KM
7. Udruženje za unapređenje životne sredine E grupa- 2.300,00 KM
8. Udruženje LAG Babinci 100% - 2.300,00 KM
9. Udruženje "Eko- fond" Orahovica- 2.100,00 KM
10. Udruženje poslodavaca Grada Zenica - 1.705,00 KM
11. Udruženje estradnih izvođača ZDK – 1.700,00 KM.

6. Nabavka građevina (20.175,39 KM)

Ovaj projekat podrazumijeva nabavku i ugradnju cjelokupnog autobusnog stajališta sa solarnim panelima, USB i bežičnim punjačima, nadzornom kamerom, senzorima temperature i pritiska, zvučnicima i LED displejima za prikaz važnih informacija i redova vožnje, kao i pruža uslugu besplatnog wi-fi interneta. Unutar stanice će se nalaziti klupe za sjedenje te prostor za interaktivnu reklamu odnosno raspored reda vožnje. Stražnji dio staklom štiti od vjetra i kiše, a imat će i ugraviran logo grada. U 2022. godini je u ove svrhe utrošeno 20.175,39 KM za prvu privremenu situaciju sa dobavljačem s kojim je potpisan ugovor.

7. Nabavka opreme (2.857,06 KM)

Predmetna sredstva su utrošena za ugradnju podzemnih kontejnera koji su nabavljeni u 2021. godini, ali zbog komplikovane procedure ishodovanja saglasnosti komunalnih preduzeća nisu ugrađeni u prethodnoj godini.

8. Rekonstrukcija i investiciono održavanje (rekreacione zone, trim staze i dr.) - 170.052,00 KM

Nakon provedene procedure javne nabavke Grad Zenica i izvođač radova „SIGMA- SK“ d.o.o. Zenica dana 25.02.2022. godine potpisali su Ugovor broj: 02-11-25564-3/21 o izvođenju radova na izgradnji urbanog zelenog otoka- Londža.

Projekat je obuhvatio uređenje zelenog urbanog otoka u centru grada gdje je većina prostora bila betonirana i bez prevelike količine zelenih površina, te postavljanje urbanog mobilijara.

Lokalitet se nalazi uz saobraćajnicu i parking, te povećanje zelene površine ima za cilj ublažavanje emisije prašine porijeklom iz saobraćaja. Na prostoru se nalazi i cijenjena vrsta tise koja je ovim projektom izdvojena i očuvana.

Urbani otok doprinosi smanjenju temperature na užem prostoru i bližoj okolini poboljšavajući na taj način uvjete boravka u ljetnim mjesecima, što je izuzetno važno uzimajući u obzir činjenice da se Zenica usljed promjene klimatskih uticaja posljednjih nekoliko godina ubraja u najtoplije gradove Bosne i Hercegovine.

Ovim projektom izvršena je ugradnja zidnih i podnih obloga na platou lokaliteta Londža i Maksuzija, te je postavljen urbani mobilijar (klupe, žardinjere i kante za otpatke).

Ukupna vrijednost projekta je iznosila 170.052,00 KM sa PDV-om, od čega je Fond za zaštitu okoliša sufinansirao projekat sredstvima u iznosu od 80.500 KM.

Zenica, februar 2023.godine

ŠEFICA SEKTORA

Imširović Jakuta, dipl.inž.maš.